

LOOTUSRINGI JUHT

ÕPILASTE ISETEGEVUSE JA KARSKUSKASVATUSTÖÖ AJAKIRI

Aprill-Mai 1932.

Nr. 5/6.

IV aastakäik

VÄLJAANDJA: EESTI ÕPETAJATE LIIT.

Tegev toimetaja: P. Kochtitsky. Toim. liige: J. Elango. Vastutav toimetaja: H. Roos.
Ilmub koolitöö kuudel, kuus numbrit õppeaastas. Maksab aastas — 50 s., üksik number — 10 s.
Toimetus ja talitus: Tallinna, Tatari 3. Telef. 458-52.

Kõigile koolijuhatajaile.

Kõigile koolidele on saadetud **registreerimiskaart**, mis täidab kokkuvõtliku aruandelehe aset. Kõiki koole palutakse kaart täidetult tagasi saata kas kohe peale 8. maid või hiljemalt mai kuu lõpuks, mil lõpeb koolitöö.

Ärgu keeldutagu seda väikest vaeva nägemast, et võimaldada saada ülevaadet kohtadelt õpilaste isetegevusest ja karskuskasvatustööst!

E. Õp. Liidu Karskuskasvatustoimkond.

Lootusringide kevadpühal.

Ilusama, täiuslikuma, väärtuslikuma poole — see on elu hüüd. Ja kui maikuul elu nii hoogsalt jälle tuksatab, siis jätkub seesama igavene võitlus kogu looduses. Vananeva ja jõuetu asetavad elule kohanenumad, tervemad, tugevamad, täiuslikumad.

Oleks imelik, kui inimene, looduse kõrgeim saavutis, seda põhinõuet oma kohta ei tunnistaks. Kahjuks — see on tihti nii... Võitluses kaasinimestega ollakse tihti järjekindel, rohkemgi kui see inimesele kohane. Võitluses enesega aga eksitakse rohkesti looduse seaduste vastu. Kes loomadest valiks söögi või joogi, mis tema tervist rikuks, kes asendaks ennast tingimustesse, mis elu arenemist takistaks, kes tuleks koguni mõttele — võtta omalt elu.

Meie, inimesed, teeme seda...

Oleme leidnud, et tubakas uimastab, elu mürgitab — ja kalli hinna eest ostame seda. Mattume tubadesse, mis täidame selle suitsuga, seal viibime tunde. Ise aga teame, et ainult värsked ja puhas õhk elu hoiab.

Oleme leidnud, kuidas käärimise teel väärtuslikud marjad ja vilja muudame veinideks, õlleks, piirituseks, mis on võimsad neis leiduva mürgiga — alkoholiga meie tervet mõistust — looduse suurimat andi ja inimese suurimat väärtust — tumesama kuni suurimate rumalusteni. Ja teeme seda suure õhinaga, peame seda mehisu-

seks — olla purjus. Ise aga teame hästi, kuidas alkohol elu hävitab, inimese kõlblist väärtust hävitab, inimese majanduslist jõukust hävitab.

Oleme mõelnud riide moode, mis takistavad tervet elu, ja peame ometi viisalt neist kinni.

Tarvitame ehtimisi ja ilustamisi, mis mõjuvad elu ja ilu haavavalt.

Sööme ja joome mitte, et tervelt elada, vaid tihti elame selleks, et söögi ja joogiga liialdada.

Seame rekorde üle jõu käivas spordis või — kestvus-tantsus, olles ise pool-surnud, kuid — uhked...

Ja kui küllalt oleme oma tervist ja hinge mürgitanud, siis võtab mõnigi meist veel tugevama mürgi või relva abiks, et elu natukest, mis veel jäänud, lõplikult kustutada.

Kes loomadest teeks nii. Meie aga teeme...

Agas meie oleme ometi inimesed, ja saame aru seda mõistusega, mis loodus oma rikkumata instinkiga: nii ei lähe see! Ka meie peame täiuslikuma elu poole püüdma.

Ja selleks võitleme. Võitleme enesega ja oludega — tervema ja ilusama elu nimel. Selleks on elu uuendusnõuded, elu reform. Õpime, kuidas sööki ja jooki nii kasutada, et see terviseks oleks, õpime

— kuidas tervelt riietuda, tervishõuete kohaselt korteri olusid korraldada. Otsime kõlblisi väärtusi, mis elule mõtte ja ilu annaks. Seame suuri ideaale, mis isiku heaolust algaks ja ühiskonna — riigi ja kogu inimsoo — heaolu kindlustaks. Selleks oleme inimesed. Tahame olla terved, tugevad, majandusliselt kindlustatud kõlbliselt väärlised inimesed, õnneliku ühiskonna liikmed. Tahame olla õnnelikud — nagu see inimesele kohane.

Meie suuremad lootused on selleks noortele suunatud. Nemat peavad seda täiuslikumat elus teostama, sellele lähemale jõudma, mis meile kättesaamatuks jääb. Kuid noored vajavad abi, juhtimist, eeskujut. Ja seda ootavad nad täie õigusega vanemait, kasvatajait. Nii on elu tervendamise noorte kaudu vanemate suur elu-ülesanne.

Siin on kodu ja kooli ühistöö vajalik, teisiti ei saa kasvatus tagajärgi anda. Mida rohkem siin eeskujut eluga jõutakse anda, seda parem on see kasvatus töö. Kuhu aga enam eeskujut ei ulatu, seal peaks avalik ja südamlük sõna oma töö tegema. Muude nimetatud ja nimetamata elupahede hulgas on alkohol ja tubakaks niisugust asja, millest iga vana enam vabaneda ei saa, harjumus ja mürk on tugevamad tahtjõust, mõni koguni loodab neis arsti-rohtugi leidvat. Ei taha siin kohal vaielda. Tõsi jääb tõeks, terve eluviis on enam kui kõik arsti-rohud ja mitu korda enam, kui need arvavad arsti-rohud. Lepime selle tõega ja ootame ühte kindlat seisukohta kõigilt neilt vanemait, kes oma suurest elu ülesandest kui kasvatajad aru saavad: hoidku nad erandita iga noort alkoholi ja tubaka eest, mis teiste elu pahede hulgas eriti tugevalt esinevad! Ei saa nad eeskujuga seda, siis avaliku sõnaga saavad nad noori hoida!

Eile ja täna, 7. ja 8. mail, kogunetakse üle Eesti koolides ja rahvamajades selleks, et seda jälle meelde tuletada, püülikumalt ja pühalikumalt kui igapäises elus. On lootusringide kevadpüha, on emadepäev.

Lootusringid teotsevad enamikus kooles meil, nad teotsevad aga ka ülemaailmselt, sama ehk teise nime all, kuid taotledes ühte ja sama sihti: kasvatada terveid ja tublisid noori, kellele oleks tahet ja oskust ilusamat tulevikku luua. Need on lootusringid, lootusühingud, Noorte Punase Risti koolikondised, enesearendamisringid jt. õpilasingid, kes taotleavad noorte enese arendamist ja enese kasvatamise sihte õpetajate juhtimisel, kes püüavad ilusama elu poole, hoiduvad kõigest, mis paha.

Üle Eesti ja üle kogu maailma peetakse samal päeval emade-päeva. Noortele eluandja on ema, esimene kasvataja on ema ja — suurimaks kasvatajaks peaks ta ka elu otsani jääma. Naise suurimaid ülesandeid on olla ema ja kasvataja. Selle õilsa ülesande suurust ei saa küllalt hinnata, tänane päev on tahe, seda ühiselt meelde tuletada, on tahe lastel nende suurest tänuvõlast ema vastu väikest osagi väljendada, on tahe ema tiivustada uueks eneseohverdamiseks uue ja ilusama elu kujundamisel noorte kaudu. Olgu aga tänane päev ka emadele tõsiselt meelde tuletuseks nende suurest kohustusest elu vastu, noorte vastu.

Emad ja laps, laps ja ema — ühiselt need kaks elukandvat tegurit oma pidupäeval täna olgu tiivustatud suurest ideaalist: ilusam elu on nende käes! Ja meie, iga vanem, iga õpetaja, iga inimene kui lüli elu suure perekonnas olgu kõige oma jõu ja tahtega abiks emale ja lapsele selle suure iedaali teostamisel!

P. K.

Läheneb kevad.

Hans Roos.

Läheneb kevad lootustäratavalt. Läheneb talvise töö hindamisaeg õpilasile. Läheneb vaheldusrikas ajajärk vanale ja noorele. Tänavune aasta oli eriti raske seniste aastate ahelikus. Kogu maailm elab kriisi tähe all. Erandita kõik rahvad ja riigid otsivad pääseteed rasketest aegadest vastu paremale tuelvikule. Riikide valitsused püüavad leida lahendust kohutavale tööpuu-

duse tondile. Tööpuudusega käsikäes sammuv vaesus ja viletsus ahvatleb ja meelitab sageli kuritegevusele. Üks häda toob kaasa teise.

Meie kõik teame, et praeguse viletsa olukorra juures on süüdi see raske haigus, mis inimkond põdes maailma sõja ja sellele järgnevate revolutsioonide näol. Veel praegu, aastate ja aastate järgi, pole pa-

lavik veel kadunud täielikult. Veel praegu vaevleb inimkonna keha haiguse tagajärgede all.

Kuid meie teame ka, et tugev organism on võimelisem võitlema haigusega ja võidab tema kiiremini, kuna nõrk organism põeb kauemini ja võib variseda hauda — enneaegselt. Seepärast julgeme küsida: kas peituvad kogu maailma kriisi põhjused ainult meid ümbritsevas olukorras, või leidub ka meis endis haiguse idusid?

Vaadeldes ümbritsevat elu näeme, et samades välistingimuses üks kodanik elab hästi, teine suudab vaevalt teenida igapäevast leiba, kuna kolmas kiratseb nälgjaga heideldes. Nii ühe õnn kui ka õnnetus pidi olenema neist endist. Tüse ja algatusvõimeline kodanik lööb igalpool läbi — nagu öeldakse —, saamatu kiratseb eluaja, ka heades tingimustes. Julgete päralt on maailm.

Olles kindlasti veendunud inimese tubliduse mõjus tema saatuse kujunemisel, Eesti Opetajate Liidu karskuskasvatustoimkond otsustas tänavuse võistluskirjutuse kaudu elustada meie kasvava noorpõlve suhtumist sellesse küsimusse.

Töötajaid on olnud palju. On tehtud ka palju tööd selle talve jooksul. On arvustatud teiste mõtteid inimõnne tegurite kohta. On esitatud oma vaateid ja tõeks-

pidamisi inimelu korraldamise kohta. Iga õpilane on lugenud, kaalunud, võrrelnud, otsustanud. Iga õpilane on otsustanud esitada need momendid kõikidest teadaolevatest võimalustest, mis tema arvamise järgi olid parimad.

Ei suudeta teha veel kokkuvõtteid kõikidest tuhandetest töödest, kuid neid sirvides paistab silma hiigla töötahe, mis on valitsenud meie koolitegelaste peres, niihästi õpilaste kui ka õpetajate juures.

Ja seda esialgset tabatavat — töötähet tuleb hinnata kõrgelt. Selles, arvan mina, peitubki meie õnne võti. Töötahe ja tööoskus — need kaks võivad saata korda imesid. Olles varustatud karastatud töötahtega, meie kasvav noorpõlv ei karda väliseid olusid, ei värise ega hädalda — ta ise loob olud, mis sobivamad senistest.

Ja meie lähenev karskuspäev ja emadepäev, meie lootusringide püha, mil kogunevad kõik meie noored karskusmeelsuse paraadile, kus teritatakse aaterelvu ja julgustatakse võitlusvendi, kus hinnatakse vääriiselt meie emade tööd ja vaeva, olgu need ülevad päevad pühapäevaks!

Ühelegi emale ei suuda meie vääriisemalt tasuda kui töotusega — olla hea laps, korralik kodanik, aus ja karske inimene.

Töötagem seda!

Jaluema talvehommik.

*Alles hämar. Puude read
paistavad kui hiigla pead.
Ärkab ema, sest et tema
talus peab talitama.*

*Läheb lauta. Lehmad, sead —
neid on talus mitu pead —
ootavad säääl oma toitu,
ärkvel ammu enne koitu.*

*Ruttab tupp. Siin on ees:
vaja süüta tuli lees,
valmistada perel toitu.
Mees läeb täna linnasõitu.*

*Siis veel vaja pühki toad,
seada keema lõuna road.
Vaja pesu seada kappi...
lapse riided ootavad lappi...*

*Sulasel ju heinad rees,
tal on metsaminek ees.
Kooli lähvad Mikk ja Mann,
kelgumäele väike Tõnn.*

*Siis veel ärkab väike Tiiu,
hüüab: „Ema, tule siia,
aita selga alus, kuub,
aita pesta nägu, suud...“*

*Anna leiba, võid ja piima.
Tule nukku mängul' viima:
tal on rebenenud padi...
särkki seljas pahempidi...*

E. RUNGI.

**Kellel on rohkem töid kui käsi, ja nii vähe aega,
et kunagi ei väsi?**

VI võistluskirjutuse tulemusi.

Möödunud võistluskirjutus erines mitmeti eelmiseil aastail toimunud võistluskirjutustest. Selle erinevuse ühe tagajärjena ei saa võistlustulemuse sisulist hinnangu käesolevas numbris avaldada, kuna materjali läbivaatamine väga palju aega nõuab. Sisulise tulemuse kohta ülevaate loodame avaldada sügisel.

Arvudes kujunes VI võistluskirjutus järgmiselt:

Maakondade järele võttis koole osa võistluskirjutusest:

Harjumaa	24
Järvamaa	23
Läänemaa	45
Petserimaa	3
Pärnumaa	25
Saaremaa	20
Tartumaa	27
Valgamaa	11
Viljandimaa	20
Virumaa	24
Võrumaa	20
Tallinna linn	4
Tartu linn	3

Kokku 249

Koole registreeriti osavõtuks	251
Võttis osa võistlusest	249
Arajäänud koolide protsent	0,8
Õpilasi registreeriti osavõtuks (umbes)	7700

Võttis osa võistlusest 6548
 Arajäänud õpilaste protsent. 15
 Õpiraamatuid müüdi 5257
 Auhindu said 1383 õpilast kogusummas Kr. 757,95 väärtuses.

Täpsemad andmed VI võistluskirjutusest avaldame järgmises „L. J.“ numbris.

Eelmiste aastate eeskujul on mitmed kirjastused, asutused ja koolid auhindade arvu tõstmiseks kaasa aidanud raamatuis ja rahas. Kirjastustest on toetusi käesoleva ajani ära saatnud: „Päevaleht“, „Noor-Eesti“, „Rahvaulikool“, „Töökool“ ja „E. Kirj. Selts“. Koolidest on seni tulnud toetusi 17 koolilt. Avaldame tõsist tänu kõigile lahkeile annetajaile!

Töö meeoleolu ja tekkinud sõprussidemete näitena avaldame järgnevad kaks väljavõtet.

Eesti Õpetajate Liidu
 Karskuskasvatustoimkond.

Karksi algkooli lootusringile.

Südamlik tänu läinud aastal karskuspühaks saadetud raamatu eest, mis oli määratud karskusvõistluskirjutise auhinnaks Truba algkooli õpilasele.

Avaldan meie lootusringi nimel tänu ja palun sõprustäheks võtta vastu meie poolt teile saadetud raamatukene.

Truba algkooli lootusring „Agu“.

Valga linna VI algkooli osa lootusringlasi 1932. a.

Tervitus võistluskirjutusest osavõtjale.

Avaldame alljärgneva väljavõtte meie Randvere algkooli lootusring „Koidukiirelt“ Saaremaalt saadetud kirjast 18. veebr. k. a. nr. 4 Toimetus

Lugesime „Õp. Lehest“, et meie kaasvõistlejate arv on rõõmustavalt tõusmas

juba üle 6000. See on suur arv ja tähendab, et meid on kokku palju. Soovime neile hõigile Teie kaudu kõige paremat tuju võistlustöö edukaks sooritamiseks!

Tervitades Lootusring „Koidukiir“. (Allkirjad.)

Meid kutsub valge koolimaja.

Talv. Väljas vajub valget lund. Lemmes lund. Matab maja, kus ma elan, mässib metsa valgesse. Kaugelt ja tumedalt rullub kellahääl kirikust mu kambri ja kutsub palvele. On ju pühapäeva hommik. Nii valge, nii püha! Kaugel on argipäev. Kaugei askeldus, töö. Raamat on lahti mu laual. Mina aga ei loe. Pühapäevased on minu mõtted — pühapäevased ja lumme vajunud.

Korraga!

Arg koputus mu uksele. Selle avades leian eest oma endiseid õpilasi: kaks sirget noortmeest. Nad raputavad lume riideilt, siis astuvad sisse. Viisakas, ühtlasi kohmakas teretus. — Jumal, olid need mehed tõesti kord väiksed Volli ja Paul!? Peale istetevõtmist tekib vaikus. On vähe piinlik, isegi minule. Ma lõpetan vaikuse küsides põhjuse järele, mis neid nii sajusel ilmal minu juurde toonud. Aeglaselt tuleb vastus alul. Siis muutub kõne kiiremaks ja puna leegitseb põsil: „Meie tuleme Teie juurde väga tähtsa asja pärast. Meil, meil on kavatsus, ei õigemini soov — aga ainult siis on see võimalik teostama, kui Teie meile appi tulete — meie tahame, soovime, meie, endised karskusringi liikmed, vilistlased ühes karskusringi „Võitlejaga“ sel aastal ringi aastapäeva pühitseda. Tahaksime jälle kord kokku tulla sinna, kust algas meie hariduse tee. Kuidas arvate Teie? Meid kutsub valge koolimaja.“

Need poisid olid olnud mu paremad abilised. Ka praegugi taotlevad nad süttivail meelil karskuse pühamat aadet. Mis jäi mul muud üle kui sirutada rõõmuga poistele oma mõlemad käed ja lubada teha mis mu võimuses.

Aga üks küsimus piinas mind, millise esitasingi. „Aga kõik endised liikmed pole ju truuks jäänud karskusringis saadud põhimõtetele?“ Vastus oli mehine ja lühike: „Sarnane koosviibimine tuletab aga meelde.“

Algased askeldused. Olgugi, et oli alles jaanuari kuu ja aastapäev alles 21. aprillil. Aga pea see aeg ei kao ja tööd on nii palju, kui korralikult tahetakse midagi läbi viia, ja koolitöö ei tohi ka selle all kannatada.

Loodi komisjon, kuhu kuulus „Võitleja“ juhatus, 8 vilistlast ja mina. Üldjuhatajaks valiti mind ja abiks mulle Volli.

Kõige pealt seati kava järgmiselt kokku:

1. Koolijuhataja avakõne ja pildistamine.
2. Koorilaule.
3. Vilistlase kõne, ringi esimehe kõne ja tervitused.
3. Deklamatsioone.
4. Väike näidend.
5. Soolo ettekandeid: laul, klaver, viiul.
6. Grupptantse, võimlemisharjutusi ja püramiide.
7. Ühismänge, ühislaude ja tantse.

Otsustati kõigile kutsed saata. Kutsete trükkimiseks raha ringi kassast välja maksta.

Peomuusikaks otsustati koostada vilistlaste seast keelpillide orkester: viiulid, tšello, klaver ja muud pille, arvus 12.

Pühapäeviti kahe nädala tagant käidi minu juures nõu pidamas ja kava läbi arutamas ning täiendamas. Harjutusi tehti koolimajas ja õpilaste kodudes. Ettekanded olid ju karskusringlastelt kui ka vilistlastelt.

Oodati põnevusega aastapäeva koolis. Oodati igatsusega teda väljaspool kooli.

Saabuski viimaks päev, milleks nii palju ettevalmistusi ja ärevusi olnud. Kõige rohkem aga hädaldas Volli: „Peaks ometi kõik hästi minema! Peaks ometi kõik end sel õhtul lõbusatena tundma. Peaasi, ehk pöörab mõni truutu tagasi karskuse teele.“

Laupäeva õhtul 19. aprillil 1931. oli see. Meie valgesse koolimajja kogus 200-liikmeline pere. Olid tulnud kõik, kel vähegi võimalik oli olnud. Lapsed — ringi liikmed, noortmehed ja neid, endised liikmed. Kirju pere. Kuid nooruse leegitsevast vai-

must haaratud pere. Valge koolimaja kutsus. Suursündmuseks sai see päev meie koolimajas. Esmakordne oli see õhtu, mil meie endised õpilased mitmete aastate järele siia kogunesid. Palju oli meil õpetajail nendega vestelda. Paljugi mälestusi kerkis üles. Rõõm, rõõm, jälleägemise rõõm! Ettekanded said aina suurte kiiduavalduste väärilisteks. Mõningaid tuli korjata.

Kuid kuri kell, aja ustavam ori, kuulutas oma „üksteiskümmend.“ Tahes või tahtmata tuli kõik lõpetada kesk kõige lõbu-

samat tuju. Veel üks laul, siis — „ela hästi“ ja „jälleägemise“ hüüded.

Ning tühi oligi koolimaja. Veel põles saalis suur lamp, veel seisid pingid korratult ringi. Veel seisime hetke koolijuhataja ja mina. Siis astusin minagi välja pimedasse vilhma. Veel kuulsin, kui koolijuhataja lukustas ukse. Siis olin üksi...

Sel õhtul oli teostunud Volli ja Pauli soov, mis sündinud valges talves: valge koolimaja oli kutsunud ja nad olid tulnud.

L. R.

Õpilasingid möödunud kooliaastal.

Õpilaste isetegevus ringides on leidnud kasvatustöös järjest rohkem poolehoidu ja ikka vähemaks jääb koolide arv, kus ühtegi õpilasorganisatsiooni ei teotse, paljudes koolides on aga enam kui üks õpilasing.

Algkoolis on suuremaks takistuseks õpilaste isetegevusele peamiselt õpilaste noorus ja koolides, kus ainult nooremad klassid olemas, ei saa tõsisemalt otsekohesest isetegevusest rääkida, kuigi seal ringid teotsevadki. Vanemais klassides teotsevad algkooli õpilased juba edukalt ringides, vajavad aga kindlasti õpetaja juhtivat kaasaabi. Teistest takistustest on tuntuvaimeel õpilaste kaugus koolist, kui koolis internaati ei ole. Üheks märgatavaks takistuseks oli möödunud kooliaastal veel õpetajate arvu vähendamine koondamiste mõjul.

Vaatamata takistustele on aga ringide arv algkoolides 1930—1931. õppeaastal siiski tõusnud. Tõus on eriti märgatav meie algkoolis valitsevate ringide — ühinenud lootusringide ja E. Noorte Punase Risti koolikoondiste arvus: nende ringide üldarv on tõusnud 474 asemel 543, seega — 69. Ringide üldarvu tõusu põhjendavad eriti Noorte-Kotkaste rühmad, mis just peamiselt 1930—1931. õp. a. asutama hakati: varem oli neid ainult 4, möödunud kooliaastal tuli aga juurde 111. Samal ajal vähenes teisi skoutlisi rühmitusi 10, spordiringe — 6. Väikest tõusu on olnud veel teistes üldringides, kirjanduse ja kunsti ringides, usulise ilmega rühmitustes, kooliperatiivides ja aiandusringides.

Langust oli peamiselt lugemisringides: 43 asemel jäi neid veel 20.

Riigi Statistika Keskbüroo andmeil teotse alg- ja täienduskoolis õpilasorganisatsioonid järgmiselt:

	1929/30	1930/31
1. Üldkasvatulisi sihte taotlemaid:		
a) kindla kasvatulise ilmega:		
lootusringid	384	370
E. N. P. R. koolikoondised	86	168
enesearenduse (-kasvatuse) ringid	4	5
	<u>474</u>	<u>543</u>
b) Skoutlised rühmitused:		
skoudid	12	8
guided	6	3
Noorsepad	3	—
Noor-Kotkad	4	115
	<u>25</u>	<u>126</u>
c) Mitmesugused üldringid:		
õppurühingud	24	23
vabatöö toimkonnad	25	27
õpilaskorporatsioon	—	1
õpilasklubi (vanemate õpilasklubi)	—	2
nimeta ringid	3	8
	<u>52</u>	<u>61</u>
2. Õppimise ja lugemisega tegelevad:		
õpiringid	4	4
edasiõppijad	1	1
lugemisringid	43	20
raamatukogu ringid	3	2
ajaloo ringid	1	—
loodustead. õpiringid	—	2
emakeele ring	—	1
õpipunktid	2	—
	<u>54</u>	<u>30</u>
3. Kunsti, keha- ja vaimusporti jm. huvialasid harrastavad:		

	1929/30	1930/31
kirjandusringid	22	28
ajakirja toimekonnad	2	2
näiteringid	3	7
lauluringid (laulukoorid)	3	1
muusikaringid (keelpilli koorid)	11	11
raadio ringid	1	2
spordi (võiml.) ringid	23	17
male (jm. mängu) ringid	4	6
looma- (linnu) kaitse ühingud	7	6
usulise ilmega rühmit.	2	5
	78	85
4. Ühistegevuse alalt:		
kooperatiivid	38	42
ühissöögi korraldused (lõunase tee ühing)	1	2
ühispank	1	1
	40	45
5. Majanduslised koondised:		
töö (-käsitöö) ringid	3	3
aianduse ringid	1	10
maatulundus-klubid	4	1
põllumajanduseringid	—	1
majapidamise ringid	1	1
juukselõikuse ühing	—	1
	9	17
Kokku ringe	732	907

Lootusringide seas on veel: mõned karskuse ringid, 1 karskus-kirjanduse ring, 1 karskus-spordi ring, 1 karskete laste koondis. Enesearenduse ringide seas on 1 Hääde laste selts. Õppurühingute seas on: õpilasingid, õpilasseltsid, noorte ringid, noorsoo ühingud, õpilas-organisatsioonid.

Näiteringid on veel nimetatud: näitemängu, draama- ja etenduse ringid. Usulise ilmega ringides on: usuliseetiline ring, usklike õpilaste rühm, kristlike tütarlaste ühing, noorte kristlik ühing.

Maakondade ja suuremate linnade järele oli ringe 1930/31. õppeaastal:

Harjumaal	163
Järvamaal	62
Läänemaal	105
Petserimaal	25
Pärnumaal	60
Saaremaal	86
Tartumaal	115
Valgamaal	29
Viljandimaal	53
Virumaal	96
Võrumaal	69
Tallinnas	36
Tartus	8
Kokku	907

Erinev oma ringide koosseisuga on Harjumaal: seal teotsevad vabatöö toimkonnad (peamiselt ühe koolinõuniku raionis), millist nime mujal ei tunta, seal on luge-misingid, milliseid mujal ainult üks mär-gitud, seal teotseb 1/3 kooli kooperatiivide üldarvust; on veel ainsamad ringid: juukselõikuse ühing ja majapidamise ring.

Saaremaal on andmeis registreeritud silmapaistvalt palju aiandusringe (70 prots. üldarvust), mitmesuguste nimede all, nagu: aedvilja, keeduvilja, köögivilja, juurvilja ja võistlus-kasvatuse j. t. ringid. Teistes maakondades korraldatakse samuti aiatöö võistlusi, kuid ei ole neid registreeritud.

Veel mõned erinevad ringid on: õpilaste ühispank — Viljandimaal, õpilaste klubid — Tartumaal ja Tallinnas, õpilaste korporatsioon — Tallinnas, Hääde õpilaste selts — Tartumaal.

Koolide protsent, kus teotsevad 1930/31. õppeaast. lootusringid ja E. Noorte Punase Risti koolikoondised, oli maakondade ja suuremate linnade järele järgmine:

	Koolide prots.	Arvuliselt E.N.P.R.
Saaremaal	87,2	27 41
Läänemaal	69,4	52 23
Järvamaal	57,9	38 7
Valgamaal	54,0	19 2
Harjumaal	40,8	38 18
Tallinnas	39,1	4 14
Tartumaal	37,6	51 16
Viljandimaal	37,2	26 6
Võrumaal	35,1	35 4
Pärnumaal	34,8	28 12
Virumaal	30,3	41 22
Petserimaal	28,2	7 2
Tartu linnas	20,8	4 1
Kokku	43,5	370 168

Et lootusringid ja E. N. P. R. koolikoondised 1930/31. õ. a. juhtivate keskohtade sellekohasel kokkuleppel ülemaaliselt ühinema hakkasid, siis ei saa enam R. Statistika Keskbüroo andmeist täpselt ülevaadet nende organisatsioonide arvust. Osa ühinenud organisatsioonid kasutab tegelikult lühema nimetusena ühe organisatsiooni nime, teine osa registreerib mõlemad nimed; on ka neid organisatsioone, kes omale ühinemisel erilise nimetuse võtsid, nagu õpilasing, aatering jmn. Igatahes on aga mõlemate ringide arv kokku tugevasti tõusnud ja need ringid on meie algkooles valitseval kohal, moodustades 59,3 prots. ringide üldarvust.

Noor-Kotkaste organisatsioon on kõõlis nooremaid, ametlikult hakati neid asutama 1930/31. õppeaastal, varem oli neid ainult 4 (Saaremaal, Harjumaal). Mõõdunud aastal oli koolide arv, kus teotsevad

Noor-Kotkaste rühmad, protsentides järgmine:		
Petserimaal	30	prots.
Võrumaal	19	„
Viljandimaal	15	„
Tartumaal	13	„
Harjumaal	10	„
Pärnumaal	8	„
Tartu linnas	8	„
Valgamaal	7	„
Järvamaal	7	„
Saaremaal	6,4	„
Virumaal	4	„
Läänemaal	3	„
Tallinnas	0	„

Üldse oli Noor-Kotkaste rühmi moodunud kooliaastal 9,3 prots. alg- ja täienduskoolides.

Keskkoollide statistilisi aruandeid, mis andmeid õpilaste isetegevuse kohta ringides sisaldavad, on 88, neist ei teotse üldse ringe 14 koolis, s. o. 16 prots. esitatud koolide arvust. Kahe viimase aasta võrdleva kokkuvõttena on keskkoolides teotsevad R. Stat. Keskkoolide andmeid ringe:

1929-30 1930-31

1. Üldringid, enesekasvatuse, usuline ilmavaade:		
õppurühingud (üldringid sektsioonidega, noorsooliit, kultuurringid, nime- tud ringid)	17	16
enesearendamisingid (-kasvat. ringid)	4	3
õpilaskorporatsioonid (noorsoo klubid)	2	3
karskusringid (kultuur- karskusringid)	27	22
E. N. P. R.	1	5
usulise ilmega (usulis- eetilise r., kristlik noorte üh., kristlik tütarl. üh., noortemeeste kristl. üh.)	6	4
loomakaitse ühingud	2	—
	<hr/>	<hr/>
	59	53
2. Skoutlus:		
skoudid	4	5
guided	3	4
noorsepad	3	1
noor-kotkad	—	3
	<hr/>	<hr/>
	10	13
3. Teadus, keeled:		
üldised teaduste (humanitaar-tead. r., humanitaar-pedagoog. r., reaali-tead. r., õpiringid)	7	8
loodusteaduslised (looduse-armast., naturalistide, füüsika-matemaatika-loodustead., füüsika-keemia, matemaat.-loodustead.)	12	12

pedagoogika	2	1
ajaloo	3	1
stenograafia	—	2
lugemislaud	—	1
Inglise klubi	1	1
Esperanto	—	1
filosoofia	1	—
emakeele	1	—
	<hr/>	<hr/>
	27	27
4. Kirjandus, kunst:		
kirjanduse (kirjand.-kultuuri, kirjand.-näite, kirjand.-teaduse, ajaloo-kirjand., ajakirja)	25	22
näite (draama, draama-kirjand., teatri, helidraama, retoorika)	8	8
muusika (orkestrid, laulumuusika)	15	17
kunsti (taide, teaduse-kunsti, kunsti-reklaami)	4	15
raadio	1	2
foto	2	2
	<hr/>	<hr/>
	55	56
5. Spordi, mängu:		
spordi (võimlemise)	55	48
vehklemise	2	2
korvpalli	—	1
tennise	1	1
„Laufruppe“ kirjade ära- viimiseks	1	1
male	13	14
	<hr/>	<hr/>
	72	67
6. Ühistegevus, töö:		
kooperatiivid	5	12
laenu-hoiu	—	1
käsitöö	1	3
põllumajanduse	1	2
	<hr/>	<hr/>
	7	18
Kokku ringe	230	234

Nagu arvudest näha, on langus olnud üldhariduslistes ringides ja sporti har- rasti ringides, eriline tõus aga ühiste- gevuslistes ringides; vähem tõus ka veel skoutlistes rühmitustes ja kirjanduse-kunsti ringides. Karskusringid on tegelikult ro- hkem näidatud arvust, kuid need teotsevad üldringide sektsioonidena, pole seepärast eraldi näidatud.

Eriti tüüpiliste koolide kohta (kutsekooli- de ja teiste) puuduvad andmed õpilaste isetegevuse üle aruandeis.

Kokkuvõttes on moodunud 1930/31. õppeaastal õpilasingide üldarv tõusnud, Keskkoolides on see arv väike: 230 ase- mel 234. Algkoolides teotsevate ringide arv näitab aga hoogsat tõusu: 732 ase- mel 907, seega tõusnud 24 protsenti.

Töö õpilasingides.

7. ja 8. mail.

Järjekordne lootusringide kevadpüha on sel aastal 7. ja 8. mail. Nagu eelmistel aastatel, kasutatakse ka sel aastal laupäeval, 7. mail, kõigis kooles kaks viimast tundi, vastavalt koolivalitsuse korraldusele, lootusringide tööks. Kus lootusring või Punase Risti koolikoondis on, seal on tööd kaheks tunniks rohkem kui küll. Kus aga vastavat ringi veel ei ole, seal ei peaks kasutamata jäetama juhust — ringi luua. Üleriikline ühine meeleolu loob sündsä eeltingimuse selleks, kuna ringi vajadust koolis küllalt põhjendatud ja põhjendavad selgemal keelel ka need tuhanded ringid mail ja kogu maailmas.

7. mail, kahe viimase tunni ajal, tuleks selgitada õpilaste isetegevuse mõtet ja elu tervenduse ning iseloomu kujunduse suuri ülesandeid ringis ja elus. Laul ja ilulugemispalad õpilaste ettekandel elustavad koosviibimist ja toovad päeva kohase pidulikkuse. Jooksvast tööst tuleks võtta kõige vajalikum ainult, ja see oleks eriti — uue juhatuse valimine. See oleks V klassi ja nooremaid õpilasist, kes siis järgneval tööpäeval ametid omavahel jagaks ja lahkuvalt juhatusele asjaajamise üle võtaks. Samuti on väga sünnis sel päeval varem koostatud tegevus-aruanne ette kanda ja uue töökava üldjooned kindlaks määrata. Üksikasjalikum töökava peaks aga hiljem, töökoosolekuil, kaalutama: suvine osa — kevadel enne koolitöö lõppu, sügisel aga — talvine töö.

On sündsam aeg ja vajalikum samm — siduda lahkujaid VI klassi õpilasi lootusringi tulevase töö ja vaimuga. Selleks loodagu kas vilistlaskogu, mis õpiringi nime all võib kooli või hariduslise organisatsiooni juures teotseda või jälle moodustatagu Noorsoo Karskustoimikond (kui seda

veel ei ole), milleks juhiseid saab Noorsoo Karskusliidult (Tartus, Jakobi 8).

Uute liikmete vastuvõtmine, eriti nooremaid klassidest, on kohane teostada samal päeval, mil ülev ülemaaline meeleolu soodsa pinna loob.

Võistluskirjutusest osavõtnud koolides on siis kõige kohasem aeg mälestuslehti ja auhindu jagada, ühes vastava selgitusega. Et töömeeleolu mitte segada, võiks selle toiminguga koosviibimise sisulise osa lõpetada.

Ilma kodu kaastöötä ei ole edu kasvatustööl. Ärgu jäetagu kusagil kasutamata soodsat juhust oma tegevusega tutvustamast vanemaid ja otsimast nende abi töö edukaks jätkamiseks. Selleks korraldatagu igal pool.

8. mail, pühapäeval, koosviibimine piduliku ilmega, millest osavõtt olgu kõigile soovitatud, võimaldatud ja täiesti maksuta. Siis on ühtlasi emadepäev ja need kaks asja annavad end ülihästi koondata, sest ühine on see elutervendustöö, mis laste ja emade kaudu toimuma peab.

Juba 7. mail, laupäeval, võiks olla ruumid vastavalt pidulikule päevale ilustatud, seda rohkem aga võiks seda veel laupäeva õhtul — pühapäeva hommikul jätkata, et noorte ja vanade ühine kogunemine eriti pidulikult mõjuks.

Olude kohaselt saab osa laupäevast tööst ka pühapäevale üle kanda.

Pühapäeva sisustamine olgu lapse ja ema pidupäeva kohane. Rohkem meeleolu ja tundeid kui pikki kõnesid. Valitud ja sütitav olgu see ettekannete osa, ärgu sarnanegu ka lõpp igapäistele tantsupidudele. Laste ja emade püha ei tohi alavääristada raha ahnitsemise ja tantsuga, selleks olgu teine aeg.

Lapsed ja lilled.

Kas teie, lapsed, kes loete mõne nädala pärast neid ridasid, armastate ka lillesid?

Näib vist asjatu küsimine, sest lillesid armastab ju iga laps!

Kuid siiski?

Kuid siiski!

Vast avaldaksite avameelselt, milles väljendate oma armastust lilledele!

Kas selles, et nüüd kevade tulekul palute endale armsalt emakeselt peenrakese, millele siis istutate enda valikul lillesid, ilusaid ja lõhnavaid? Või selles, et olete abiks armsale emale, kui see kaevab, korraldab ja harib lillepeenraid teie kauni kodu lilleaias, ja aitate neid lillesid pärastki puhastada ja kasta.

Nii see, kui ka teine on ilus, väga ilus!

Agas võib olla, ja seda olen ma sagedasti näinud, väljendate oma lilledearmastust vaid selles, et lendlete liblikatega võidu haljendaval lillerikkal aasal ja nopite neid õrnakesi ja ilusakesi endale täis peod ja isegi süledki!

Heal juhusel paigutate osagi nendest aknale vaasi või klaasiga, valate sinna vettki... Siis agas unustate, ja nad närtsivad... Nad närtsivad ikkagi, sest neil pole enam juuri... Nad peavadki närtsima, sest nad on eemale kistud emakesest-maamullast! Ja jookstes homme jälle samale lillerikkale aasale, kus kastevee kokutusel on puhkenud palju uusigi õiekesi, teie leiate enda eilasel teel mitugi närtsinud lillekest. mis kord meelitasid teid ligi oma iluga. Teie, võib olla, seisatute hetkeks ja küsite, miks närtsis see lill.

Seisatuge nimelt ja küsige, miks närtsis see lill!

On juhuseid, ja mitte vähe, kus lillede korjamine ja müük võimaldavad nõrkadele lastekätele toita end ja nii mõnigi kord ka oma haiget emagi.

On juhuseid, kus lillekimbuke aitab ehda armsa emakese hauda.

On juhuseid, kus lillekimbukene aitab kergemalt sirgu ajada raskest tööst küüru paendunud emaselga, võimaldab tal hetkekski unustada rasket elumuret ja tunda, et ka temale tuuakse lilli — lausa lapse-likust tänutundest.

Need lilled ei ole tõesti asjata kasvanud ja õitsemiseks jõudu kogunud.

Õite kasvatamiseks ja õitsemiseks tarvitavad taimed palju rohkem jõudu ja selle kogumiseks aega, kui seda harilikult arvata osatakse. On taimi, mis vajavad aastakümneid enne, kui suudavad kasvatada õisi.

Algab jällegi lillede aeg. Kuidas väljendate, lapsed, oma lillede armastust?

Kas on ka teil, lapsed, salajane soov südames, kord oma eluteel õitseda. Silmapaista oma õppimisega, töö ja tegudega? Arge unustage siis, et selleks on vaja juba varakult aastate kestes koguda tarkust ja oskusi.

Selleks soovib teile kevade tulekul head tahtmist, õnne ja tervist.

Lilledehaldjas.

Vesiroos veskijärves.

Veskijärves mudasoo

õitseb uhke vesiroos.

Sääl, kus ilmus muruneid,

nähti Kungla tütereid,

sääl nüüd kibe tüli kees,

võitlus vältas pori sees:

Vesiroosi õied, lehed —

siunata said juurikalt:

— Kas te mõned täied mehed?

Mis teil tööks sääl üleval!

Mina toidan õied, lehed,

aga elan muda all!

— „Sina toidad?! naersid lehed,

„toidad vee ja mudaga,

ehk mis imesid sa läinud

sügisel meilt armuta!

Kogu toidumoon on meie,

ainult meie kätetöö!

Seedimegi valmis selle,

kuni saabub suine öö!

— „Meie, õite, töö veel suurem:

kestab aastatuhandeid.

Meie teene — sugu uuem

võidab uusi randasid!

— „Küll ma teidki alla vette

vean uue tõusu a'al!

Küll saan teiltki vara kätte,

kui on külmad meie maal!

parastas va juurik paks.

Laskis haru, laskis kaks —

mõlemist sai juure oks,

mille kodu — muda paks.

E. RUNGI.

Loodus kutsub.

Võidukalt sammub kevad. Lindude laul puhkevad pungad ja lugematult õisi saavad teda.

Koolitöögi viib tihti nüüd loodusesse, seda enam agas vabal ajal, ka ringide töö. Lootusring ja loodusring vahetataksegi tihti ära oma kolalt. Agas ka sisult leiab

lootusringlane nii palju looduselt, sellest suurest ja põlisest raamatust.

Läinud aastal näitasime mai kuu numbris lootusringide ülesandena looduse tundma õppimise, kaitsmise ja rikastamise teid, mida selgi kevadel meelde tuletame. Olgu iga lootusringlane looduse armastaja,

kelle hoolitsemisel leiaks kaitset linnud, loomad, puud. Ja metsaistutamise nädalast võtku eranditult kõik lootusringlased osa.

Lisaks eelmisele tahaks siin kohal meelde tuletada ühte meeldivat ja tähtsat ülesannet, mis lootusringlased oma hooldaja (või loodusloo-õpetaja) juhtimisel teostada võiksid. Mõtlen taime-aedu koolide juures. Maal harilikult on ikka kooli juures maad, ja osagi sellest saab ja tuleb taimeaiaks muuta. Hea tahtmise juures võib sinna koondada kõik kodumaa puud ja pöösad, mõne huvitavama välismaa puu-pöösa, samuti osa iseloomulikumaid kodumaa taimi.

Kodumaal ei kasva aga mitte kõik puud-pöösad igas kohas. Selleks tuleb vastastikku saadetistega üksteist toetada. Enamjao puud-pöösaid saab ka väga odavasti ülikooli õppe- ja katsemetsakonnalt (Tartu. Aia 46) tellida. Muidugi tuleb oma ümbruse metsad kõige pealt ära kasutada. Haruldasmate taimede leiukohad ümbruses võiks erilise kaitse alla võtta ja vastav kaart koostada.

Peale kooli taime-aiad võiks aga ka kodu

aias sündsial kohal olla loodusnurgake, kuhu maastikuliselt koondada võiks kättesaadavamaid puude-pöösaste liike ja mõne metsalille.

Avaldame „Lootusringi Juhis“ hea meelega nende koolide aadressid, kes tahaks astuda puude-pöösaste vahetusse.

Ühtlasi tuleks teatada ka puud-pöösad, mis vajatakse ning mis vastu saata võib.

Kes saadab vahetuseks

Cotoneaster nigra, Rubus suberectus, Eonymus verrucosa, Chamaedaphne ca, lyeulata, Vincetoxicum vincetoxicum, Linnvala borealis, Ononis arvensis, Viscum album?

Vastu võin saata: *Potentilla fruticosa, Betula humulis, Betula nana, Cotoneaster cotoneaster, Pirus suecica, Cornus sanguinea, Lonicera coerula, Lonicera xylosteum.*

Kirjavahetus lõplikuks kokkuleppeks juhtida „Lootusringi Juhis“ toimetusse.

Sipelgad.

Mõni päev tagasi, istudes metsas puu varjus murul, nägin ma väikest sipelgat, kes kandis ölekõrrekest. Ma jäin üsna rahulikult istuma ja vaatama, kuhu ita jookseb. Sipelgas ronis kogu oma jõudu kokku võttes üle suure kivi ja kadus kivi taha väikesesse auku. Siis tuli ikka rohkem ja rohkem sipelgaid sinna. Mõtlesin, mis nad küll kõik peaksid siia koguma, läksin lähemale. Siis märkasin, kuidas nad sinna omale elamut valmistasid. Iga sipelgas kan-

dis ikka mõnda kõrt või kuivanud lehekkest. Ja kõik jooksid väikesest lohukesest sisse. Kõige raskem oli aga neil üle kivi ronida. Nad kukkusid mitu korda kivilt tagasi ja pidid uuesti algama. Aga kõik töötasid rõõmsalt edasi.

Meeleldi oleksin tahtnud seestpoolt nende maja näha. Aga ma ei tahtnud nende majakest purustada ega ei tee seda ka mil-lagi, sest nüüd tean ma, kui suure vaevaga sipelgad seda valmistanud on.

(Tierschutz Kalender 1929, Berlin.)

Meid ära saada kiusatusse!

Meid ära saada kiusatusse —
nii palutakse igapäev.

Meid ära jäta kurjusesse —
on miljonite suurim soov.

Kuid palujad, kas laste palvet
te kuulda võtaks korragi,
ja kergitaks meilt viina vannet,
mis koormaks on teil endalgi.

Meid ärge saatke kiusatusse! —
nii palume me härdasti.

Meid ärge jätke kurjusesse,
me alles nõdrad olemel —

Miks avatlete noori jooma
te enda kurja kombega?

Miks sunnite neid ohvriks tooma
veel karsket noorust pilkega?

Te palute! Kuid miks ei kuule
te enda laste palvekest?!

Miks sunnite neid tõstma suule
seal viinamürgi klaasikest.

E. Rungi.

Huviõhtute kavade võistlus.

Määratud ajaks (v. „L. J.“ nr 3 lk. a) toimetusse jõudnud kavade hindamine toimus 15. märtsil E. Ö. L. Karskuskasvatuse toimkonna juhatause koosolekul.

Parimaks tööks tunnistati Kiltsi algkooli lr. „Helgi“ poolt kollektiivselt koostatud kava.

„Helgile“ määrati auhinnaks aastakäik „Noorusmaad“. Peale selle „Helgi“ hoolidaja korraldusel aktiivsemate tegelaste vahel veel jagamiseks kk-ü „Töökooli“ poolt annetatud koguke tarbeasju.

Hinnates aga seda agarust, mis ilmnas lootusringlaste ja ENPR koolikoonduslaste poolt teise üleskutse puhul, otsustati määrata veel ergutusauhindadeks E. Ö. L. kirjastusel ilmunud noorsooraamatuid: Soldino lr. „Kürele“, Jäärja-Alliku N. P. R. koolikoondisele, Lusti ja Kasti algkooli lr.-de aktiivsemaile liikmeile — võistlejatele nende koolide lootusringide hoolidajate lähemal määramisel ning Ratva algkooli lootusringlasele Elmar Meesakile.

Peale teises üleskutses määratud tähtaja — 15. veebruari — toimetusse enam töid ei saanud.

Alamal avaldame võistluseks saadetud töist mõned. Toimetus.

Lootusringi huviõhtu kava.

Kokku seatud Kiltsi algkooli lootusringi „Helgi“ juhatause poolt ettekandmiseks „Helgi“ huviõhtul.

I

- Lootusringi liikmed on kõik laval. Nende seast astub välja lr. lipuga lr. esimees ja peab kõne lr. sihtidest ja ülesannetest. (Ained kõneks ajakirjadest „Lootusringi Juht“ j. m.)
- Lipu alla astuvad üksahaaval kõik lootusringi liikmed, ette kandes igaiüks lühikese mõtteväljenduse alkoholi ja karskusküsimuse kohta J. Elango raamatust „Aegade hääle“, nimetades selle juures ka selle väljenduse autori või allika (riigi- ja kasvatustegelane, piibel, rahva-vanasõna j. n. e.).
- Ühislaul „Põrilaste marss“ (kaks esimest järku).
(M. Hermann „Laulmise õpetus“ II trükk.)
- Ühislaul „Kus käisid sa?“
(V. Tamman ja J. Aavik „Kooli koor I“.)
(Seda laulu laulavad alguses vastakuti kaks poissi ja kaks tütarlast, siis kõik koor. Sõnade järgi „sest punasemast pudelist“ järgneb ettekanne.)
- „Lootusringlaste palve“.
(„Lootusringi Juht“ nr. 3, 1932.)
- Tütarlapse soololaul (klaveri või

harm. saatel) „Tiiu talufitrekene“.
(V. Tamman ja J. Aavik „Laste laul“.)

- Poisikese soololaul (sealtsamast) „Minu veli virvipuu.“
- Deklamatsioon „Järve jääle.“
H. Visnapuu.
(Martinson „Kirjandust koolile“ I.)
- Dekl. „Kodumaale“.
R. Reiman.
(Martinson „Kirjandust koolile“ III.)
- Ühislaul „Kodumaa laul“ (klaveri saatel või ilma).
A. Vedro.
(Oxforditrikk, Tallinna 1931 a.)
(Märkus: Deklamatsioonide ja soololaulude ajal on terve koor laval, üksikettekandjad astuvad nende hulgast välja).

10 min. vaheaega

II

- Kaarli ja Jaani kahekõne. (J. Parijõe raamatust „Jaksuküla poisid“ lk 57 sõnadest „Küll sul on hea“ kuni lk. 61 sõnadeni „linna lukusepa juurde“.)
- „Kuidas veest maia ehitatakse.“
„Lootusringi Juht“ nr. 3, 1932. lk.
- „Karsklane pidulauas“.
(Kiltsi algkooli VI kl. õpilaste poolt kokku seatud dramatiseeritud ettekanne sellesama klassi koguteos „Valgust ja varje“. Koguteose saadame ühes kavaga läbivaatamiseks).
- Tütarlaste lipuharjutused ja tantsud.
(Lipuharjutuste kava *) lisame juurde. Tantsud „Üks, kaks, kolm“ ja „Koiviston polka“ leida A. Raudkatsa raam. „Eesti rahvatantsud“ ja „Valik põhjamaade rahvatantse“.)

Vaheaeg 10 min

III

- Ühislaul „Kevade marss“.
(M. Hmermann „Valik koolilaul“.)
- Ühislaul „Karjapoiss“.
(J. Aavik „Laste laul“ ja „Eesti laul“.)
- Soololaul „Tombi Toomas“.
(J. Aavik „Laste laul“ klaveri saatel).
(Koor lahkub lavalt.)
- Arno ja Lible kahekõne.
(Luts „Kevade I“ lk. 119 sõnadest „Terejõudu“ kuni „Jah, ma pean minema küll!“)
- „Ara läks“. V kl. poolt dramatiseeritud M. Heibergi jutu põhjal. (Martinson „Kirjandust koolile I“.)

*) Lipuharjutus nr. 1 (3/4 taktis).

- Vasak jalg ees, lipud ülal kõrval.
- Vasakjalg taha varbale, parem põlv kõverdatud, lipud eest ringi alla kõrvale.
- Vasak jalg ette, lipud ülal risti.
- Pööre vasakule ja lipud kõrvalt alla jne.
- Laul „Mu koduke on tilluke“.
(A. Kiiss „Laste lauluvara“.)
Laulavad 5 õpilast. Üks laulab solo osa, neli kordavad „Ja, ja“ jne.

7. Poiste püramiidid ja „Karutants“.

8. „Muldmäe Mats“, näidend kolmes pildis.

(Juh. Liivi samanim. jutu põhjal dramatiseerinud Kiltsi algkooli lootusring „Helgi“ liikmed: Karl Braun, Hilja Pöder, Erich Tambo, Valter Võõrman ja Ellen Karask.)
(Käsikirja lisame kavale juurde.)

Eeskava lõpp.

Järgnevad lootusringlaste ühismängud, nagu „Helju mäng“, „Nüüd kevad käes“ jne.

Lootusring „Helgi“ juhatuse liikmed:
Lr. hooldaja: Marta Sakk.

(Allkirjad.)

Dekoreerimise näiteid.

(Katkendid esitatud kavadest.)

Klassituba kaunistatud männiokstega — pikkus 15—30 sm. — piltide, jooniste, seinatahvlid ja uste pealt või külgedelt. Punase Risti — Lootusringi koondise liikmete nimekirja pärjatud samasuguste okstega. Männiokstes 15—25 sm. siidipaberist sini-must-valged lipukesed ristkallakus, nimekirjalehe pärjas lisaks väikseid kahekordne ring. Klassituba keskest neli nurkadesse lähtuvat nõõri kaunistatud lahusseivade lipuvärvidega — 15×10 sentimeetrit.

Näitelavaks linadega eesriietatud klassi nurk, milliseid pandud vaskeõngastega traadile nõõridega liikuma ja kinnistatud lae-põranda vahele tuubitud latile. Ettekande ajaks avaneb lina kahelt küljelt. — Mahavõtmine toimib sellise ehituse juures paari minuti jooksul.

Kõne, deklamatsioonid, laulud kantakse ette pärjastatud nimekirja all. Rahvatantsud hiljem kesk tuba, mil rahvas pinkidega seinte ääres.

(Soldino algkooli lr. „Kiir“.)

*

Saal on dekoreeritud siniste lippudega. Näitelava puudub. Tegevus sünnib põrandal, kus lava on mõeldud, ja ette on kaares tõmmatud kuuse ja männaokste vanik siniste lippudega. Pingid on kahes reas.

(Lusti algkool, Agnes Kosmann, VI kl.)

*

Saali lagi on kaunistatud sinisest paberist lipukestega. Saali keskkohal on muna-kujuline ring, kus sünnib tegevus. Ring on püstitatud postitist, mille kaugus üksteisest 1,5 meetrit. Postid on kaunistatud krepp-paberiga ja neile ümber veetud riburõikad. Postide vahel asuv tühi ruum on kaunistatud paberkettidega.

(Lusti algkool, Linda Abram, VI kl.)

*

Näitelava kujutab nelja nurka keset saali. Saal on kaunistatud krepp-paberi lintidega, valgete ja siniste lippudega. Üksed on kaunistatud kuuseokstega ja eesti lippudega. Näitelava on ilustatud värviliste tuledega. Rahva istekohad on kahel pool.

(Lusti algkool, Jüri Birkental, V kl.)

Saal on kaunistatud kuuseokstega. Lambid kaetud sinise paberiga, nii et saal oleks muu-

nasjutulisem. Tegevus sünnib keset saali. Pingid kolmelt poolt ringi.

(Kasti algkool, Meeta Luts, V kl.)

Kõne näiteid.

(Katkendid esitatud kavadest.)

Kõne: „Punane Rist ja vabadusaade“. Kõneleb N. P. R. koondise juhataja-hooldaja, lähtudes seisukohast, et ainult sisemiselt arenenud, kehalt terved, kõlbliste omadustega varutud suure eetilise kohuse- ja vastutustundega inimesed suudavad olla tõeliselt vabad — ja selgitades, kuis N. P. R. organisatsioon püüab noortest kasvatada sellistele nõuetele vastavaid kodanikke.

(Jäärja-Alliku algk. N. P. R. k. k.)

*

Millist kahju toob viin.

(Kavale lisatud kava koostaja kõne.)

Täna pühitseme meie esimest oma karskusseltsi pidu, mille algatajaks on meie lugupeetud õpetajanna preili Erm ja kellele kogu lootusringi poolt südamlukku tänu avaldan.

Ühtlasi püüame me noored jääda karsketeks ja ausateks, tehes takistusi alkoholile, mis kui mürgine madu õõnistab meie rahva head käekäiku, rikub kodude õnne ja tumendab inimsoo kehalist kui ka vaimlist võimist.

Loodame, et kasvades suudame kuivatada neid pisaraid, mis pigistanud alkohol meie emade silmist. Loodame vähendada pilvi, mis kogunud alkohol meiegi laste päikesekülhasse elutaeva.

Sellepärast, noored, saagu meie hüüdsõnaks: „Kadugu alkohol!“ Sest temale suudandev noor tõukab enesest eemale eluõnne ja langetab kuristikku, kus ei suuda enne peatuda, kui teda surm kaelustab.

Sellepärast, noored, võideldge alkoholi vastu, et me kasvaksime karsketeks ja ausateks oma isamaa kodanikkudeks!

Elmar Meesak,

(Ratva algkooli V kl. õpilane, lootusringi vanem.)

Üldine märkus.

Kavade koostamisel on kasutatud peamiselt koolides kõigjal leiduvad allikad: ilulugemise, kahekõne ja kõnekoori palad kooli lugemikest, kogust „Päikese poole“, „Lootusringi Juhist“; laulud — koolilaulude kogudest; näidendid — olevad lastenäidendid. Üksikud koolid on omal jõul dramatiseerinud olevat koolikirjandust või koguni uut loonud (Kiltsi). Sel põhjusel ei olnud erilist vajadust tuua üksikuid kavu või ilulugemise materjali loetelu, mis niigi kättesaadav.

Rohkem mitmekesisust pakuvad plastiliste esinemiste numbrid, kahjuks puuduvad aga seal lähemad kirjeldused kui ka allikad (peale tuntud A. Raudkatsi või koolides olevate võimlemis-kogude).

„Kirju-momendina“ esinevad lõpus kõik te-
gelased olevas riietuses, ette kandes luuletusi, mõtteteri, karskus-sisulisi väljendusi jne. Ka kogunetakse lõpuks ühislauluks lipukestega või ühise lipu alla.

Mis tehakse lootusringes.

Kiltsi algkoolis on koostatud VI kl. kõlbluse- ja kodanikuõpetuse koguteos „Valgust ja varje“. Raamat on köites, suures kantsleil raamatu kaustas, sisaldab hulga töid paljudelt õpilastelt. Teemad: „Kärnane lammas rikkus terve karja“, „Üks päev enda vaatlusi“, „Hea eeskuju mõjus“, „Heategu kahele“, „Pahateo varjamine“, „Südametunnistus piinas“, „Pühapäeval vabas looduses“, „Päästsin linnu surmast“, „Talvehommikul vabas looduses“, „Loomale tehti liiga“, „Haige linnuke“, „Kuidas võin kasulik olla oma rahvale ja isamaale“, „Huvitav töö valmistamis rõõmu“, „Missuguse elukutse valiksin“. Mõni töö on mitmelt õpilaselt. Kollektiivtöö näidend: „Karsklane pidulauas“. Luuletusi ja rikkalikult illustratsioone vesivärves.

Samalt koolilt tuli hoolikalt koostatud huviohutu kava ja õpilaste lavastatud katkendeid ilukirjandusest.

Lootusring „Helk“. Hooldaja õp. M. Sakk.

Randvere algkooli (Saaremaal) I r. „Koidukiir“ asutati 28. novembril 1931. a. Liikmeid 27.

Korraldati omavaheline kabeturniir. Toimetatakse seinajaalehte „Koit“, mis ilmub igal esmaspäeval, 50 × 100 sentimeetri suuruses. Kaastöökis ajakirjale on ainult algupärandid, kaastööd tuleb ka juba mõõdunud aastal kooli lõpetanult. „Koit“ püüab kõiki praeguseid ja endisi õpilasi kõita ühte perre. — Võetakse osa võistluskirjutusest.

Nagu kirjavahetusest näha, on koduselt valmistatud lootusringi nimega stamp.

Ringi hooldaja — õp. Al. Kivi.

Kasti algkooli lootusring sai Soome Lauteala rahvakoollilt portfoolio, mis oli saadetud koolinõunik Salokanneli kaudu Eesti Opetajate Liidu aadressil ning sisaldas kirjeldusi ja pilte Soomest. Lootusring vastas saadetisele omalt poolt samasuguse portfoolioga, kasutades esikohal ilustusena „Soomesilla“ motiivi.

Velise algkooli karskusring pühitses märtsi alul oma 6-dat aastapäeva. Ringi liikmeks on kõik õpilased alates 3 õppeaastast — käesoleval aastal 68. Liikmemaks 10 s. õppeaastas. Töökoosolekud igal kolmapäeval. Seal arutatakse õpetajate osavõtul karskus- ja üldsisuga küsimusi. Igal koosolekul esineb 3 referenti. Võimalust mööda on refereeritud lõpuklassi õpilaste poolt ka noorsookirjandust. (Swan'i „Olli elukool“, Chamisso „Peeter Slemmil“ jne.). Töökoosolekuil valitakse koosoleku juhataja ja protokollija.

Sissetulekuid on saadud peale liikmemaksu veel omavahelistest õhtutest, kuhu väikese maksu eest pääs õpilaste vanematele ja tuttavale. Eeskavas väike näidend („Kapsapää“, katkend „Kroonu onust“), laule, deklamatsioone, võimlemisnumbreid. Publik on väga rahul olnud. Sissetulekuid on laekunud kahest „õhtust“ umbes 12 krooni.

Saadud summa eest muretses ring omale hektograafi ja hiljuti ilmus ajakiri „Koidik“. Tiraaž 35 eks., hinnaga a 10 senti.

Hooldaja — õp. Gildeman.

Kalmaküla algkoolis (Lohusuu vallas, Tartumaal) asutati 13. veebr. 1932. a. lootusring nimega „Meritäht“. Liikmeiks astus II—VI kl. 38 õpilast. Samal päeval võeti vastu ka ringi põhikiri ja kodukord. Liikmemaksu alammääraks on 5 senti.

Töökavva võeti esialgu: referaat-koosolekute, karskussulislike ettekanneteõhtute, õpereijsi korraldamine ja oma ajakirja „Nooruse helinad“ väljaandmine.

Ring on kooli õppenõukogu poolt 14. veebr. 1932. a. prt. nr. 5 p. 1. registreeritud.

Ringi hooldaja: J. Rosin, koolijuhataja.

Väljavõtteid põhikirjast ja kodukorrast avaldame „L. R.“ järgmises numbris.

Randvere algkooli lootusring „Koidukiire“ põhikiri ja kodukord.

Põhikirjaks on võetud lootusringi normaali-põhikiri, milles tehtud täiendus § 4 juurde: „Koosolek valib 2-liikmelise revisdeerimistoimkonna.“

Kodukorra avaldame siin täielikult:

Randvere algkooli lootusring „Koidukiire“ kodukord.

1. Lootusring „Koidukiir“ tegutseb lootusringide normaali-põhikirja alusel.
 2. Ringi „Koidukiire“ üld- ja aastakoosolekud kutsuvad kokku ringi juhatus, üldkoosoleku kokku kutsumiseks on õigus seda soovijal liikmel, kui neid on pool üldarvust.
 3. Peale aastakoosoleku korraldab lootusring töökoosolekuid igal nädalal vähemalt üks, aastakoosolekul määratud nädalapäeval.
 4. Lootusringi koosolekuist ei või ükski liige puududa vabandamata põhjusel.
- Märkus: koosolekult puudunud liige peab hiljem kohe teatama juhatusel oma puudumise põhjuse, mis märgitakse puudumiste lehte.

Aastakoosolek.

5. Koosolek valib ühe juhataja ja ühe protokollkirjutaja. Protokollid kantakse I r. üldisse prot.-raamatusse.
 6. Aastakoosolek kuulab aruanded juhatuselt ja rev. toimkonnalt, määrab töökava järgmiseks tööaastaks, toimetab valimisi ja teeb otsuseid põhikirja kohaselt lihthäälteenamusega.
- Märkus: Tööaasta langeb ühte õppeaastaga.

Juhatus.

7. Ringi juhatus valitakse kolme-liikmeline kinnisel hääletamisel. peale aastakoosolekut ja võtab tegevuse juhtimise üle eelmiselt juhatuselt.
8. Juhatus jagab ametid omavahel kohe
9. Juhatusel ametid on: esimees, sekretär ja laekur.
10. Juhatusel ülesanne on ringi töö ja tegevuse juhtimine, koosolekute korraldamine, töökava läbiviimine ja valvamine selle järele, et kõik I r. liikmed täidaksid põhikirja ja selle kodukorda.

11. Aastakoosolekul esineb juhatus tööst ülevaate andva aruandega, millest ärakiri peale koosolekut uue juhatuse poolt saadetakse põhik. § 7 kohaselt E. O. Liidule.

Kev. toimkond.

12. 1 2-liikmeline (esimees ja liige).

13. 2v. toimkonna ülesanne on kontrollida junatuse asjaajamist ja enne aastakoos-

olekut selle poolt peakoosolekule esitatavat aruannet, millele märgitakse ka rev. toimkonna kontrollimise tulemused ja kirjutatakse vastav protokoll ühisesse protok. raamatusse.

Üldkoosolek.

14. Üldkoosolek kutsutakse kokku tarvituse järele.

Lahkusid meie ridadest . . .

Purdi algkooli lootusring elas lõppeval kooliaastal üle palju raskusi, mis suuresti takistasid töö võimalusi ja riisusid töötahmi⁺ vähendasid selle viljakust.

Kuigi takistaja külaline oli haigus mitmeski⁺ el kujul, mis sundis paljusid pike-malt koolist puuduma.

Kahte noorukest nõudis koguni surm. 17. veebruaril kustus noor elurõõmus Roldanda Person. 21. märtsil — Alfred Tiitson.

Puhake rahu, kallid kaasvõitlejad, vaba kodumaa mullas!

Purdi algkooli lootusringlased.

Koolide ajakirju.

„Võitleja“ nr. 5, detsember 1931. Lusti algkooli lr. „Nooruskoidu“ ajakiri, 14 lehte, käsikirjas.

Sisust: Ootel, Saabuvad jõulud, Poiste rõõm, Vanemuse kandle heidid, Teel, Ilusamaid aegu, Pühalikkus, mis valdas maad; luuletusi.

„Võitleja“ nr. 6, veebruar 1932. Sama kooli käsikirjaline ajakiri, 30 lhk. ja pilte.

Sisust: Vaikne meri, Hommik, Minu kodu, Eha kullas, Kuidas koer öösel elas, Unistused, Reis Tartusse; luuletusi.

„Hommik“ nr. 3. Oru algkooli lr. ajakiri. Sapirogr. (ühevärv.), 12 lhk. + illustr. kaaned

Sisust: Meie kooli 10-a. juubelpäev, Kuidas jäid puud haldjatest ilma, Sinitill ja kotkas, Linnud talvel, Kuidas tekkisid jõelilled; luuletusi, nalja.

„Helk“, 24. II. 1932. Massu algkooli Lr. ja N. P. R. ajakiri. Sapirogr., mitmevärviline, illustr., lh. 20.

Sisust: Isamaa sünnipäeval, Minu sõbranna, Sügis, Minu sõber, Meie kool, Minu esimene koolipäev, Kuidas veedame vaba aega koolis. Minu lõbusam suvipäev, Minu onu Hans; luuletusi.

„Edu“ nr. 2. Vastla number 1932. Kasti algkooli lr. „Koidukire“ šapirogr. (viievärvil.) ajakiri, lhk. 16 + illustr. kaaned.

Sisust: Talv tuli, Talve õhtu, Iseseisvuse päeval, Kuidas möödub talveõhtu kodus, Lumele, Millega rõõmustab mind iga aasta-aeg, Saja!, Kevadisel õhtul, Päev heinal, Linnukeste söögimaja, Heinal, Minu kodu talvel, Minu armas hobune, Minu mängusõber Muri, Mõnda meie koolielust; illustratsioonid.

„Koidik“ nr. 1, 1932. Velise algkooli karskusringi ajakiri. Sapirogr., mitmevärviline, illustr., lhk. 16.

Sisust: Karskusringi 6. aastapäeva puhul, Vastlad, Pildike möödunud suvest, Hommik, Tuisusel päeval, Kuidas aitan vanemaid, Talvepäev; luuletusi: Uisutamas, Soov, Talvine õhtu, Tuisks; naljapilte ja ülesandeid.

„Leek“ nr. 7 a. 1932. Mastna algkooli lr. Sapirogr. ajakiri, Vabaduspäeva ja Lihavõtte nmr., lehk. 20.

Sisust: Vabaduspäev, Paberist roos, Miks on mu nimi Johannes?, Lihavõtte esimene püha, Mälestusi munade koksimisest, Minu kodu, Paha poiss, luuletusi ja vähemaid pühade jutte.

„Virge“ nr. 5. Laekvere algkooli lr. „Koidu“ album-ajakiri, 32 lhk.

Sisust: Sügis, Matk läbi Sahaara, Torm, Väljasõit Mustveele, Vastlapäev, Kui oleksin riigivanem, Udmäe haldjas (näidend), luuletusi ja ilustusi.

„Noorusjõud“. Kõpu algkooli ajakirjast kaks numbrit: 1930 — juubel-number (jõuluks) ja 1932 nr. 35, veebruar. Ajakiri ilmub albumina suures kaustas, köites, sisaldades kuni sada lehekülge käsikirja ja rikkalikult pildimaterjali õnnestunud värvitoones, lõpuks fotograafilised pildistused toimkonnast.

Esimene number (64 lhk.) sisaldab peajaslikult jõulude kohaseid kirjutisi, kirje jõuluvannalt ja jõuluvanale, siis veel: Minu em, Uueaasta muinasjutt, Kiri (Joonaselt), luuletusi jm. Toimetuselt ülevaade ajakirja arenemisest, millest selgub muu seas, et ajakirja kirjutatakse ümber tasu eest.

Teine number sisaldab rohkesti Vabaduspäeva kohaseid kirjutisi, peale selle veel: Talvisel teel, Talve rahu, Kui ma alles poisijõmsikas olin, Esimene karjapäev, Kuidas tegutsen miljonärina, Hülge jää, Vastla sõit (korduvalt), Kui oli vaikne öö, Mets; kirjakaasid kirju ja vastuseid (Joonaselt ja Joonasele). Lhk. 102.

Mõlemis numbris on üldise osana: päevauudiseid, küsimusi ja vastuseid, ülesandeid, rohkesti luuletusi ja palju pilte ja ilustusi vesivärves; mõlemis lõpus foto-pilt toimkonnast.

Tuleb eriti märkida album-ajakirjade üldist sisukust: kirjutised on enamikus väga väärtuslikud, luuletusedki õnnestunud, päevauudised koolielust huvitavalt edasi antud, pildimaterjal ja ilustused tõstavad eriti albumi väärtust, olles hästi õnnestunud toonide valikus. Üldises suunas tundub palju kasvatuslikku elementi.

Saatsime need ilusad ja sisukad album-ajakirjad saatjate soovikohaselt edasi Kiiltsi ja Kasti koolidele ühes ettepanekuga peatselt vastata samasuguste saadetistega Kõpu algkoolile.

„Koit“ — seinajakiri, Randvere algkool Saaremaal. Ajakiri ilmub juba kauemat aega, üks kord nädalas. Toimetusele on saadetud näha kahest numbrist foto-pildistused ja ühe numbrist sisu (lihavõtte pühade number). Ajakiri sisaldab õpilaste kirjutisi ja jooniseid, suuruselt 50×100 sm.

„Nädal“, Kasti algkooli lr. „Koidukiire“ seinajakiri, ilmub kord nädalas. Sisuks ajakirjadest väljalõikeid ja sellega ühenduses ülesandeid (kodu- ja välismaa), kooli ja ümb- ruse elu, kirjutisi, pilte, päevakaja.

„Edu“ nr. 3. Kasti algkooli lr. „Koidu- kiir“ ajakiri. Kevadnumber. I a. k. Lhk. 18 šapirogr., mitmevärviline.

Sisust: Kevad on käes, Vesi kooliteel, Kui- das tuleb kevade (katkendeid loodusloost alalt), Kevad Kodu, Jääd lähevad (katkendeid), Noo-

red, Meie Toots, Ojake väike, Kui ma Kuu- kuningal võõrsil käisin, Sündmusi meie kooli- elust; küsimusi, mõistatusi, illustratsioone.

„Täht“ nr. 2 Luunja algkooli lr. ajakiri, Šapirogr., lhk. 32.

Sisu: Lumi, Päike, Kui ma miljon senti võidan, Ohtul, Raamat inimese parim sõber, Karjapoisi lõunavaheaeg, Sügis ja surm, Talve õõ, Linnuke talvel, Halb vend, Marjul, Vee- piisk, Pööra tagasi, kui pole veel hilja, Laan- te vallutaja; värvilisi illustratsioone.

Seinaajakirju

vahetada soovivad teiste koolidega:

Randvere algkooli lr. „Koidukiir“, aadress: Kuresaare.

Kasti algkooli lr. „Koidukiir“, aad- ress: Märjamaa.

Vahetuseks saata lühemaid kirjutisi ühel le- heküljel ning joonistusi.

Mõlemad nimetatud koolid on juba vastasti- kusesse sõbralisesse kirjavahetusesse asunud ja ootavad uusi juurdetulejaid.

Toimetus oleks tänulik, kui kõik koolid, kus seinakirjad ilmuvad, end teataksid.

Kroonika.

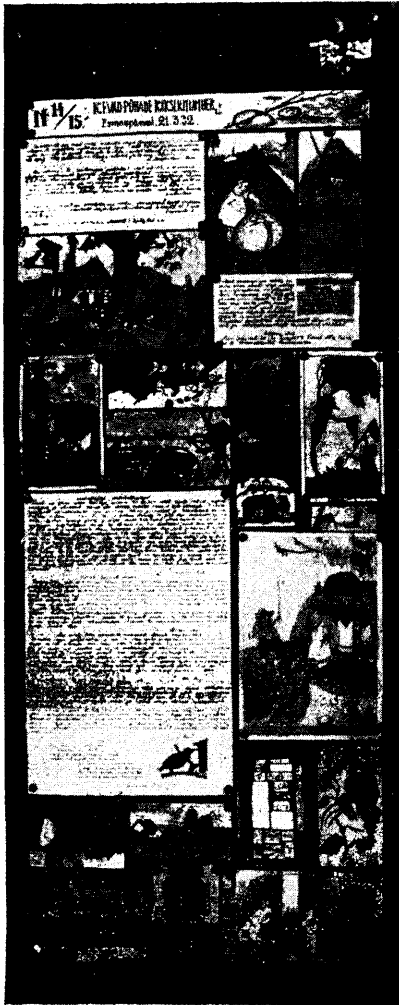
Arve aialkoholist.

Riigi statistika keskbüroo andmeil: viimase 12 aasta jooksul on Eestis müüdnud alkoholi joomise otstarbeks puhtas piirituses 40.406.200 liitrit. Selle älkoholi eest on rahvas maksnud ümmarguselt 265 miljonit krooni, mis teeks umbes 22 miljonit krooni aastas, ühe hinge kohta aga — 20 krooni aastas.

Karskuskasvatustoimakonna tegevus

mööduval koolitöö hooajal oli tugevasti piiratud. Sügisel selgus ootamatult, et toimkonna toetust oli tunduvalt kärbitud, kuigi kevadel, peale eelarve vastuvõtmist, teatati endiste summade allesjäämist. Koondamise mõjul oli toimkond sunnitud karskusekretäri koha likvideerima just koolitöö eel. Pooleni olevat tööd tuli jat- kata teisel teel, piirdudes ajakirja välja- andmisega ja võistluskirjutuse lõpule vii- misega.

Uude riigi eelarvesse on toetus vähen- datult jäetud.

Vara manalasse varisenud kaasvõitlejaid

Rolanda Person'i ja Alfred Tiitson'i

mälestavad
Purdi algkooli lootusringlased.

„Lootusringi Juhi“ kaksiknumbri Nr. 5-6 saadame viimase numbrina IV aasta- käigust. Sellega on ka kõik tellimised meie poolt täidetud. V aastakäigu Nr.1 ilmub oktoobrikuul.

Ühtlasi tuletame meelde avaldust „L. J.“ Nr. 1 alul ja jääme lootma, et koolid, kes seni pole jõudnud veel saata toimetusele tellimisraha arvel kavatsatud toetust, selle saatmise nüüd teostavad. Kõigile toetustsaatjatele ning kõigile kaastöölistele avaldame tõsist tänu!

Toimetus.

„ESTOTROKK“, Tallinn S. Karja 8.